

Yhteinen työskentely

"Parastetaan"
suunnitelmia yhdessä

Ennakkotehtävä!

MANNER-SUOMEN MAASEUDUN KEHITTÄMISOHJELMAN NEUVOTTELUPÄIVÄT

6.-7.11.2013

Työskentelyiden koonti
Business Arena Oy

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

ENSIMMÄINEN PÄIVÄ

Osallistujat katsoivat menneen kauden oppeja ja loivat siltaa tulevaisuuteen. Usein ulkopuoliset silmät huomaavat asioita, joita itse ei tule ajatelleeksi. Siksi alueet myös laitettiin oppimaan toisistaan.

”Rahoituskehyksessä saatiin hyvä ratkaisu, koska Suomella on hyvä maaseutuohjelma. Hyvässä maineessa oli helppo neuvotella muita jäsenmaita suurempaa rahoitusta. Loistava pohja, siitä kiitos teille!”

”. . . Toinen haaste on miten tämä maaseuturahoitustoiminta kytketään ESR, EAKR-rahoitukseen. Myös Leader-tyyppinen toiminta tuodaan kaupunkeihin. Tähän komissio on kehottanut.”

- **Risto Artjoki**, valtiosihteeri, Maa- ja metsätalousministeriö

TALK SHOW

Miten maaseudun kilpailukyky on kehittynyt tällä kaudella?

”Maatalouden suhteellinen kilpailukyky on parantunut. On kuitenkin tapahtunut **alueellista erilaistumista**. Toisilla menee paremmin, toisilla heikommin. Siihen pitää tarttua, kilpailukyvyn täytyy parantua!”

”Kuluttajat ovat alkaneet kiinnostua mistä ruoka tulee. Huima kehitys tuottajapuolella - miten läpinäkyvyyttä tehdään, **kuka on tuottaja, mitä ketjussa tapahtuu**. Vahvistuu aivan varmasti. Kilpailuvaltti!”

”Lähiruokatrendin voi nähdä kaikessa. Ohjelma antanut hienosti eväitä tähän, palikat olleet kunnossa vastata tähän maailmanlaajuiseen trendiin. Kytken suhteessa tulevaankin kauteen, että mennään ympäristöasiat huomioiden ja **otetaan kuluttaja mukaan** ketjuun.

”Kokonaisuutena perusmaatalouden tuottavuus on noussut. Tuotetaan yhtä paljon kuin 5 vuotta sitten ruokaa, vaikka maatiloja on paljon vähemmän. Maatalouspolitiikka mahdollistanut tämän.”

”Yritysmäinen ajattelu hurjasti noussut. 20 vuotta tehnyt kehitystyötä. 15 vuotta ajettiin sisään ajatusta yrittäjyydestä, nyt 5 vuoden aikana se otti tuultaan alleen. Kaiken kokoisia maatiloja hoidetaan yritysmäisesti.”

”Jos sä olet alkanut viljelemään maata ihan vain siksi, että haluat ajella traktoria, niin nyt pitää huomioida todella paljon asioita. Tuottajat ei kuitenkaan ole viestintäihmisiä. Täytyy ottaa useita eri asioita huomioon, matkailijat, yms. Työllistää tuottajan. Ei yhdellä ihmisellä ole aikaa. **Tulee yhteisöllisempiä tapoja ratkaistua, kuten tuottajarinkejä, jotka huolehtii yhden tuottajan puolesta** vaikka nämä asiat ja resurssikysymykset.”

”Kehitys lähtee aina investoinneista! Investoinnit ratkaisee, kun yrittäjät tarttuu ja tekee päätöksiä. Itselläkin on asiakkaita, joilla on 16 lehmää alussa ja nyt 600 lehmää. **Investointien tukeminen** ratkaissut. Jos järjestelmä ei olisi näin hyvä, investoinnit jäisi tekemättä.”

”Nostan paikallisuuden ja lähiruuan. Vaikka julkisuudessa nämä isot helsinkiläiset yritykset on kömmähdelleet, niin kaikkialla Suomessa **erilaiset jakelukanavat** (piirit, osuuskunnat, yms) pienissä ja suurissa kaupungeissa on ollut upeita.”

”Meillä tehdään ihan mielettömän hyvää yhteistyötä lähiruokapiirien ja osuuskuntien kanssa. **Kuluttaja-tuottaja -suhde on lähentynyt.** Muistan ajan, kun ajateltiin, että tuottaja on joku pahis, joka käärii tuohta.”

”Pidetään lähi- ja luomuruokaa esillä jatkossakin, niin **maatalous saa erilaiset kasvot ja paremman ilmeen.** Kyllähän tähän asti on vähän ollut, että Keskusta ja MTK tuo maataloutta esiin suurelle massoille, mutta kuluttajat eivät suhtaudu niiden viestiin aina suopeasti. Kun tuottaja onkin se viestinviejä, niin kuluttajankin suhtautuminen menee positiivisempaan suuntaan.”

”Näyttää siltä, että **byrokratia on lisääntynyt**. Käytännössä. Enemmän aikaa menee papereiden ja tietokoneen ääressä. Uuvuttaa.”

”Ohjelmataavoitteet ja keinot ei juttele keskenään. Kunnianhimoisia tavoitteita löytyy, mutta keinot puuttuu sekä mittarit . . . Jos asetetaan alueellisia tai hankekohtaisia tavoitteita, niin pitää olla **mittarit millä** seurata, jotta voidaan sanoa onko asiat onnistunut.”

”. . . jotkut hankkeet yksinkertaisesti epäonnistuu. **Se pitää voida olla niin**. Hyväksytään, että asiat ei onnistu aina - eikä yritetä vääntää jotakin muuta.”

”Parannus on **strategisuuden korostuminen**. Toiminnan täytyy olla strategista paikallisista lähtökohdista, jotta kestävyys elementti tulee mukaan eikä ole kiinni hankekausissa.”

”Ruoan arvostuksen pitäisi saada kautta linjan kovemmalle tasolle. Välineistö ja kehittämistyökalut ei nappaa kiinni. Tarvitaan oikeasti alueiden välisiä hankkeita. On arjen kannalta on yksi hailee, minkä ELY:n tai maakuntaliiton rajan yli mennään. On edelleen liikaa ylhäältä alas annettuja hankkeita. Enemmän yrittäjän tarpeista lähteviä hankkeita. **Asiakas- ja markkinaymmärrystä lisää tuottajille.** ”

”On strategia ja sitä palveleva ohjelma. Ei niin, että ohjelma palvelee ohjelmaa. Strategista ajattelua!

”Strategiaan on linjattava mihin suuntaan maataloutta kehitetään ja viedään eteenpäin. Linjaus täytyy tehdä pian. **Halutaanko, että Suomen maatalous on agribisnestä vai perhemaataloutta?** Argentiina ja Brasilinja, jossa 1000 lehmän maitotiloissa tuotetaan - vai lähdetäänkö perheviljelmäpohjaisesti? Kumpi on Suomen linja? Toivottavasti jälkimmäinen.”

”Kaipaen erityisesti rahoittamista hankkeille, jotka tuntuu etukäteen riskiltä. Katsotaan yli toimialojen. Otetaan luovat alat mukaan. Katsotaan metalliteollisuutta. Rikotaan rajat. **Otetaan riskiä.**”

”Leaderiin toivon myös **rohkeutta ja kokeilua**. Riskinottoa. Tulevaisuudessa rohkeutta yrittää rajoja. Kaupunki-Leader toki sellainen on.”

”Riskinottoa ja rohkeutta. Rohkeutta kokeilla nopeammin myös uskaliaita asioita - ja **lopettaa ne**. Mitä me oikeasti halutaan pitkällä tähtäimellä?”

”Maaseudusta puhuttaessa unohdetaan samalla myös normaalit yrittäjät. **Maaseudulla on pieniä yrittäjiäkin.** Kaikkien pienten yritysten menestyksestä riippuu asia. Ei anneta unohtua”

”Tehdään **isoja kokonaisuuksia**, mihin pienet toimenpiteet kiinnittyy. Näin asiat ja osaaminen säilyy. Uuden ohjelmakauden toimenpiteet antaa pontta tehdä mitä vain. Linkittää tutkimustietoa ja toimijoita yrittäjiin. Antaa monipuolista osaamista nivottua.”

Talk show -osallistujien viestit jokaiselle kiltille viranomaiselle?

- Yksinkertainen on kaunista. Pätee myös maaseutuohjelmaan.
- Tutustukaa tiloihin ja katsokaa käytännössä asiat.
- Pro-Agrian puolelta yhteistyö on ollut erinomaista. Kiitos siitä.
- Olkaa luovia. Innovoikaa. Rohkeutta tulevaisuutta kohti.
- Toivon, että lähiruoka näkyy. Uskaltakaa ottaa se maakuntien ja alueiden imagon luomiseen mukaan.
- Muistakaa, että meillä maataloudessa ja elintarviketuotannossa VIENTIMAHDOLLISUUKSIA. Katsokaa yli oman markkina-alueenne.

Alueelliset kehittämissuunnitelmat: Näillä eväillä vuoteen 2020

Sirpa Karjalainen, MMM
Sari Rannanpää, Avaintaito OSK

- ”Vuonna 1995 suunnitelmat näyttivät marginaaliselta piipittämiseltä. Nyt niillä ratkaistaan kansantalouden ongelmat, vihreät asiat ja energia. Asennemuutos on valtava.”
- ”Substanssissa ei ole ongelmaa. Haaste on siinä miten viesti saadaan menemään helpommin perille. Kuinka viesti tarkennetaan ja täsmennetään yrittäjille, hakijoille ja muille? ASIAKASNÄKÖKULMA paremmin mukaan.”
- ”Kokonaisvaltaisempi kehittämisajattelu on suunnitelmissa mukana. Löytyy ketjuja - arvoketjuja, metsäketjuja, lähiruoka, kulttuuri, luomu, ruoka osana matkailua ja metsien monikäyttöä - ei ole vain yhtä putkea, missä mennään.”
- ”Joillain oli 7 painopistettä. Onko sellaiset oikeasti painopisteitä? 3-4 painopisteen myyminen on oleellisempaa... Jotkut alueet oli laittaneet toimialan painopisteeksi, mutta miten voi etsiä rajapintoja, jos sektorit on eriteltynä? Toisilla aloilla oli painopisteenä teema, jota toteutetaan.”
- ”Strategioilla ja toimenpiteillä ei ollut yhteistä tekemistä. Koko ohjelmassa, valmistelussa yms. pitäisi olla punainen lanka. Lähtökohtana nykytila, josta valitaan esiin nousseita tarpeita. Visio on sydän, mihin halutaan mennä. Strategia on teesit. Valintakriteereissä on tosi paljon työtä. Harvassa suunnitelmassa kriteerit pystyi löytämään strategiasta tai visiosta. Valintakriteereiden kuitenkin pitäisi toteuttaa strategiaa valintatilanteessa. ”
- ”Hyvin harvassa suunnitelmassa oli mitään seurannasta. Se täytyy korjata.”

A group of people are gathered around a table in a meeting room, engaged in a discussion. A man in a light blue shirt and glasses is looking at a document. A woman in a red top and black vest is pointing at the document. Other people are visible in the background, some looking at the document and others looking away. The room has large windows and a brick wall. A quote is overlaid on the right side of the image.

”Ymmärtääkö naapurin Pentti suunnitelmaa lukemalla, että mihin saa rahaa? Silloin kommunikaatio on kunnossa.”

A group of people are gathered in a modern meeting room with large windows. One woman is standing and speaking to a group of people seated around a table. The room has a wooden floor and large windows that let in bright light. There are papers and markers on the table.

”Ollaan aina kadehdittu eteläpohjalaisissa **yrittäjyyshenkeä**. Ja sitä me halutaan tännekin.”

”**Teemallista kehittämistä** pitää jatkaa ja edistää. Nykyisen ohjelmakauden ohjelma teetettiin ulkopuolisella, mutta tämä toteutettiin itse ja osallistavasti. Tuntuu että se on meillä selkäytimessä. Meidän oma ohjelma.”

”Yrittäjyyden tukeminen ja kannustaminen mukana hyvin. Muilta alueilta opittiin kyllä, että laajemman yhteistyön tarve on ilmeinen. Omassa maakunnassa täytyy petrata yhteistyötä ja osallistavuutta. Huomattiin ettei **oma maakunta ei ole homogeeninen**, vaan maaseutumainen viljelymaa ja saaristo on erilaiset. Tämä täytyy hyödyntää paremmin.”

”Etelä-Savossa oli ollut **kokeiluhankkeita**, joista haluaisimme kuulla lisää. Samoin yhteinen viestintä eri ELY:jen kesken.”

”Meillä asiakas ei huomaa
valintakriteereitä strategiassa.
Se me muutetaan.”

”Pirkanmaalla lyötiin pohjoiskarjalaisten kanssa fiksit
päämme yhteen. Nähdään Pirkanmaa siten, että suunnitelma
on pirkanmaalaisten oma. Aasukkaat ja yhteisöt ovat päässeet
vaikuttamaan suunnitelmaan alusta alkaen. Pohjois-
Karjalasta otamme mukaan suunnitelmaan **arvioinnin ja**
seurannan. Huomattiin, että meillä molemmilla maakunnilla
on samat 5 painopistettä!”

”Teemallisuutta kannattaa jatkaa. Meidän maakunnan heikko tunnettavuus yllätti.”

”Teemallista kehittämistä pitää jatkaa ja edistää. Nykyisen ohjelmakauden ohjelma teetettiin ulkopuolisella, mutta tämä **toteutettiin itse ja osallistavasti**. Tuntuu että se on meillä selkäytimessä. Meidän oma ohjelma.”

”Pohjois-Savolla on kunnianhimoinen visio. Ollaan 2020 kansainvälisesti ja valtakunnallisesti tunnettu ruokamaakunta. Haastetaan teidät, Etelä-Pohjanmaa. Vahvistetaan entistä. Vahva tahtotila on mukana.

OPPIEN AVULLA ALUEET PÄÄSIVÄT VIELÄ PARASTAMAAN SUUNNITELMIAAN ETEENPÄIN

”Meillä on valintakriteerit yhtenä mössönä. Otetaan pohjoisesta **monipuolisemmat valintakriteerit eri hankkeille.**”

”**Seuranta ja toteutuksen** arviointia täytyy miettiä. Yhteistyö pitää. Päätettiin pitää treffit Satakunnan kanssa Kristiinankaupungissa.”

”Keski-Suomessa korostuu **kokeilukulttuuri**, uutta luova henki. Todettiin, että meillä pari selkeää painopistettä on, mutta ne on laajoja. Vaativat konkretisointia.”

VIESTI: MITÄ SUOMALAISTEN MIELIPIDEVAIKUTTAJIEN JA PÄÄTTÄJIEN TULISI TIEDÄ MAASEUDUSTA?

Yöpuinnissa pohdittiin muun muassa mitä Maaseutuakatemiassa 11.-12.2.2014 kokoontuvien mielipidevaikuttajien ja päättäjien tulisi tietää maaseudusta. Päivi Kujala välittää oheisen viestin eteenpäin Maaseutuverkoston puolesta. Lue lisää: maaseutuakatemia.fi

Yöpuinti tapahtui keskiviikkoiltana

”Ensisijaisesti kaivattiin koko **yhteiskunnan yhteistä tahtotilaa** maaseudun elinvoimaisuuden ja kilpailukyvyyn ylläpitämiseksi. Maaseudun kehittämisohjelma mahdollistaa osaltaan maaseudun elinvoiman ylläpitämistä, mutta perustyötä maaseudun hyväksi pitäisi tehdä laajalla rintamalla. EU-ohjelmat ovat vain yksi väline tässä työssä.

Toinen yhteinen asia oli **alueiden vahvuuksien tunnistaminen ja hyödyntäminen entistä paremmin**. Tarvittaisiin lisää alueellista brändäystä. Miten vahvistamme vahvuuksiamme? ELY-keskukset ovat tehneet omat alueelliset suunnitelmansa ja Leader-ryhmät paikalliset kehittämissuunnitelmansa tulevalle EU-ohjelmakaudelle. Meillä on muun muassa kalakukko ja saaristolaisleipä, mutta emme osaa vielä kukaan nostaa riittävästi esille näitä Suomen monipuolisia ja rikkaita ominaispiirteitä. Koko kirjo näkyville ja sitä myöten ylpeinä saisimme esitellä omia alueitamme ja osaamistamme.

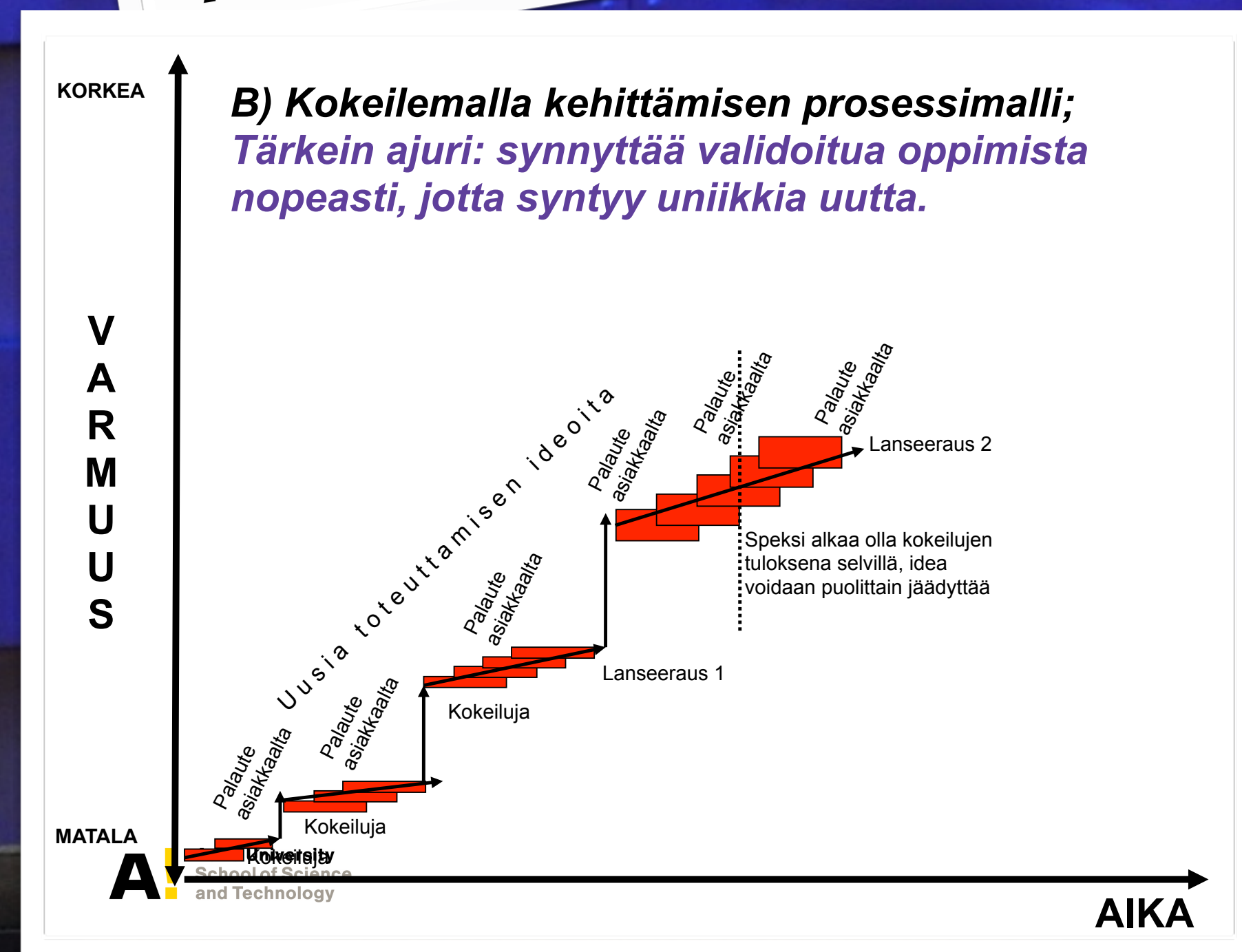
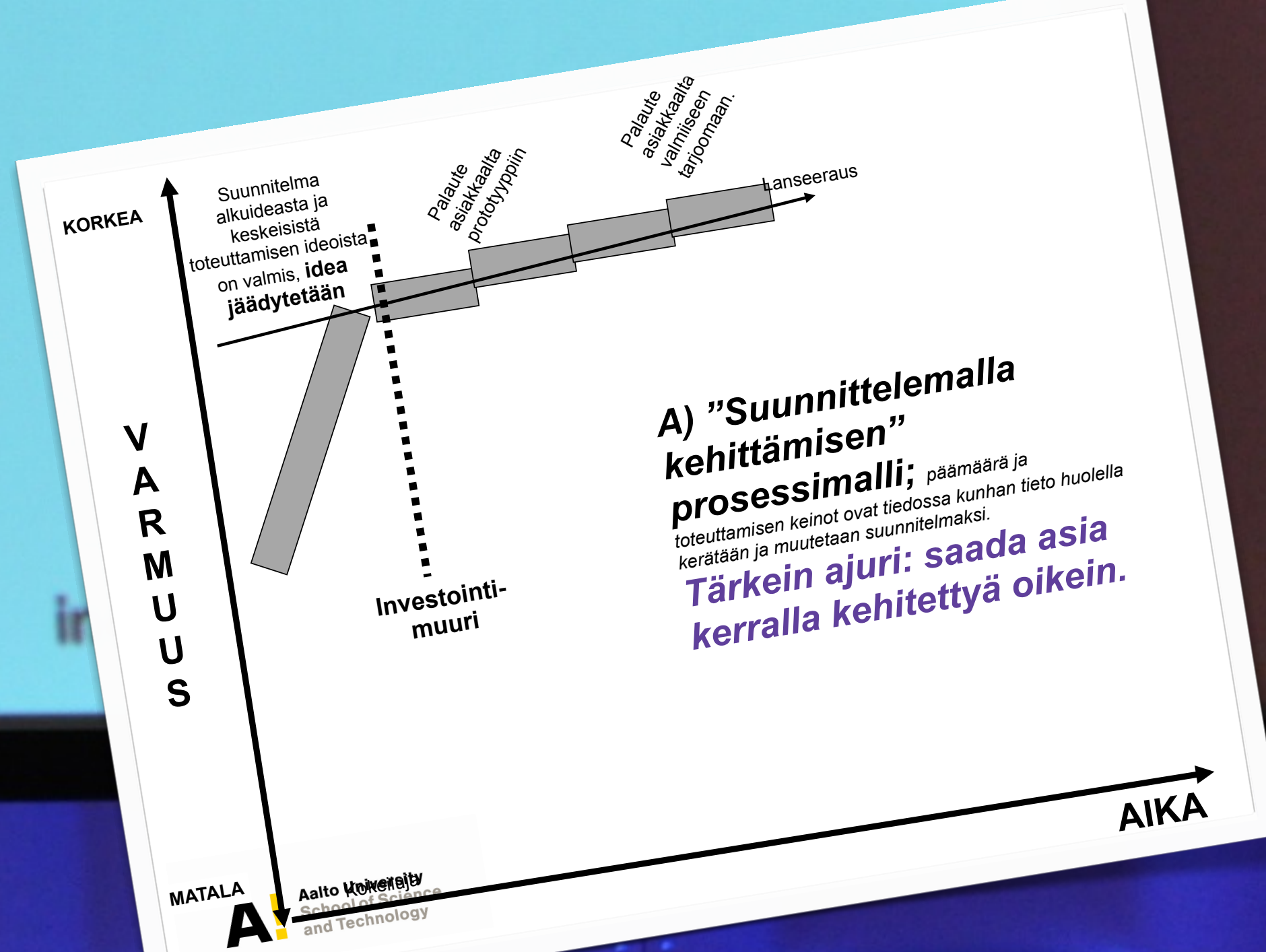
Maaltamuuton pysäyttäminen on se kolmas asia. Nuoret tuovat tulevaisuutta. Maaltamuutto itsessään ei ole huono asia, mutta meidän pitää varmistaa, että riittävä osa nuorista myös palaa takaisin, kaupungeissakin voi pistäytyä. Nuoret pitäisi ottaa mukaan tekemiseen ja vaikuttamiseen. Ajattelutapana saisi olla nuorten välityksellä eikä nuorille, siis ei for youth vaan by youth. Villinä ideana heitettiin, että nuorison kasvattaminen yhteisöllisyyteen voisi toimia esimerkiksi sosiaalisen sirkuksen ja teatterin avulla. Sekä toki muita monipuolisia harrastusmahdollisuuksia luomalla. Näin maaseudun uudistumiskyky säilyisi eri-ikäisten ihmisten yhteistyöllä.”

- Päivi Kujala

TOINEN PÄIVÄ

Toisena päivänä keskityttiin alueiden sijasta yksilöihin: mitä osallistujat itse voivat omasta roolistaan käsin tehdä ja mahdollistaa? Entä mitä seuraava kausi tarkoittaa eri teemoista tarkasteltuna?

**ANSSI TUULENMÄKI,
AALTO-YLIOPISTO**

"Kokeilu synnyttää speksin."

KOULUTUS

Mitä
koulutustarpeita
teemaan liittyen on?

5 teemaa x
4 näkökulmaa

KOULUTUS

- Kouluttaja, mene koulutettavan luo. Pois rajoitteet.
- Koulutusten organisointi teemaohjelmittain
- Koulutus paikkakunnalle tupakoulutuksena
- Uudenlaisen ajattelun koulutus
- Kansainvälisyys, Venäjä-koulutus
- Verkkokoulutus, täsmäiskut, asiat paketteina
- Termit uusiksi: koulutustarpeet -> oppimistarpeet, koulutusmenetelmät -> oppimismenetelmät
- Ensiksi pois opittava entisestä
- Materiaalit arki- ja selkokielellä
- Kohderyhmien huomioiminen: maaseudun yrittäjät käytännön ihmisiä, menetelmät sen mukaan
- Tietoa ja kokemuksia: ELY:lle ja Leadereille uuden kauden rahoitusmuodoista, niiden tulkinnasta
- ELY+Leader kenttäkierrokselle yhdessä alueen toimijoiden pariin
- Neuvontaorganisaatiolle tiivispaketti

VAIKUTTAVUUS

- Sosiaalinen tilinpito ja sen soveltaminen
- Koko Suomessa indikaattorit ymmärrettäväksi samalla tavalla
- Halutaan muuta seuranta/vaikuttavuustietoa kuin mitä indikaattoreilla pystytään keräämään
- Vaikuttavuus harvoin ainakaan ainoa valintakriteeri
- Hakijan tulee miettiä hakuvaiheessa kaikkia vaikutuksia, ei vain liikevaihdon kasvua, mikä on lumipalloeefekti?
- Myös yrityshankkeessa kuvaus siitä, mitä uutta, jos jaettavissa
- Nykytila ja lähtötaso on vaikuttavuuden mittaamisen ehdoton edellytys! Tuotteet, liikevaihto, työpaikat, ilmasto, ympäristö, laatu - nyt vs jälkeen
- Hankkeiden jälkeiset tunnistetut vaikutukset: koska kerätään, miten kerätään, kuka kerää?
- Indikaattoreiden käännösten ymmärrettävyys
- Selkeät yksiselitteiset mittarit
- Mahdolliset erillisselvitykset tiedettävä jo ohjelmakauden alussa

VIESTINTÄ

- Myyntipuhe muutettava muuksi kuin byrokraattiseksi rahaksi
- Videopätkiä eri sivuille, hankkeista kuvaa max 1-2 min, ei oteta liian vakavasti
- Yksinkertaista kieltä
- Henkilökohtaista viestintää
- Paikallislehtiin esimerkkejä yrityksistä, jotka käyttäneet rahaa
- Esimerkkejä ja esimerkkitarinoita
- maaseutukuriiri.fi
- Kaikki välineet kuntoon
- Myyvää viestintää
- Tukimuodot selkokielellä
- Sosiaalinen media
- Yhteinen massaräättälöity viestintä, alueellisesti muokattava
- Rajoitukset: kaikki mikä ei ole rajoitettu, on mahdollista!
- Elinkeinoasiamiehet, elinkeinotoimet, Yritys Suomi-kumppanit, yrittäjäyhdistykset, maaseudun asiamiehet, maakuntaliitot, yrittäjät, yrittäjyyttä suunnittelevat

Elinkeinotoiminta

KANSAINVÄLISYYS

- Innovaatiopolku, kansainvälinen osaamisverkostostrategia - osaaaja + reitti
- Osallistuminen oman alan verkostoihin ympäri maailman näkyväksi
- Kokeilukulttuurin vahvistaminen
- Maahanmuuttajien hyödyntäminen
- Viennin lisäksi myös tuontimahdollisuudet
- Vienti yhdeksi valintakriteeriksi
- Kansainvälisyys alueen ohjelmaan mukaan
- Sopimusosaaminen kuntoon
- Kaikki vähänkin innovatiiviset jutut HETI uuden EU:n service pointin järjestelmään ja hakemaan sieltä lisää kontakteja
- Alueen tuotteistus ja myyntimateriaalit
- Kokeilupilotti kv-markkinointiin yhdessä kaikkien kanssa
- Verkostoyksikkö aloittamaan neuvottelut eri rahastojen kanssa ja viemään asiaa eteenpäin tuen saajan rahoituksen helpottamiseksi -> yhteisesite
- Miten saada mikroyritykset kansainvälistymään? Onko resursseja tai edes tarvetta
- Kokeiluraha: 5000 EUR kv-raha kolmen yrityksen kimpalle kansainvälistymisen auttamiseen
- Kokeilujen mahdollistaminen "virallisesti", ettei pelkästään porsaanreikien etsimisessä
- Tehty yhdessä Ruotsin kanssa kv-hanke: syntyy ravintola, syntynyt elintarvikkeita, vaatemallisto, käsityötuotteita, ohjelmapalvelua, musiikkia
- Leader-koulutushankkeessa 10 matkailualan yritystä: tuotteistaminen, yhteydet + käynti Venäjälle, rinnalla ollut myös markkinoinnin koulutushanke

KOULUTUS

- Rahastojen yhteisiä koulutuksia hanketoimijoille: taso 1 - aktivointi, herätys, taso 2 - yksityiskohdat toimintaa varten
- Uusien hallitusten jäsenten perehdyttäminen
- Koulutusta seurantalomakkeiden täyttämiseen
- Koulutus ELY-keskuksille ja toimintaryhmille uuden ohjelmakauden yksityiskohdista
- Alueelliset koulutukset tehokkaampia ja tavoitettavuus parempi
- Kokeilukulttuurin juurruttaminen koulutuksen kautta
- Työhyvinvointikoulutusta toimintaryhmille, ei luentoja
- Hyrrä!
- Mitä ovat flat rate ja lump sum? Esimerkit, yksinkertaisesti esiin miten eroavat
- Kaikkien rahastojen mahdollisuudet yhdessä, yhdistely
- Maaseudun rakentamisasioista kylätoimijoille koulutusta
- Ammattikorkeakoulujen ja kansalaisopistojen hyödyntäminen

VAIKUTTAVUUS

- Alkutilanne - hanke - jälkeinen toiminta = vaikuttavuus, mitä tämä prosessi on tuonut mukanaan sekä määrällisesti että laadullisesti
- Jokainen kyläläinen osaa sanoa, miten hanke on ollut hyödyllinen
- Millä mittareilla, todistuksella sanotaan että hanketoiminta (ei muka) ole tuottanut tuloksia?
- Kenelle tulokset pitää osoittaa?
- Miten mitataan yhteistyötä, osallistumista? miten kuvataan niiden vaikuttavuutta
- Vaikuttavuuden todentaminen parantuu, kun määritelmät ovat selviä
- Koko ketju: asiakas, toimintaryhmä, ELY, MaVi ja MMM laatimaan määritelmät suomeksi
- Talkootyön arvo? tunnit, osallistujamäärät?
- Itsearviointien rooli
- Avoin laatikko Hyrrään: toteuttaja voi itse kertoa hankkeen vaikuttavuudesta
- Hankkeelta indikaattoritiedot vielä 2-3 vuoden kuluttua? Mitä tietoa saataisiin suoraan rekisteristä?

VIESTINTÄ

- Hyrrästä tiedottaminen
- Uudet menetelmät ja kanavat, yhdessä oppimista
- Jatkuva prosessi, aikuinen oppii vain jos on myös hauskaa
- Muutosta lähestyttävä koulutuksen kautta, sitoutuminen, uuden pelon voittaminen
- Viestinnän elävyys
- Viestinä nuorille? Sateenvarjohankkeet, kilpailut, nuorisotoimet, 4h-yhdistys
- Tulkinnat yhtenäiseksi
- Tulokset ja vaikuttavuus puhuttelevat, samoin tarinat
- 2014 ei saa olla hiljaa

Alueellinen ja paikallinen kehittäminen

KANSAINVÄLISYYS

- KV-toiminta ei saa olla erillistä ja erillisessä osiossaan
- KV-toiminta ei saa olla itseisarvo, vaan asioiden edistäjä
- Pienten yrittäjien vaihto?
- KV-hankkeet hankkeita muiden joukossa
- KV-toiminta ei saa olla erillinen palikka
- KV-yhteistyön rahoittaminen ELY-keskuksille uusi ja tärkeä mahdollisuus
- ELY:n oma tuotanto: kv-hanke pienille toimijoille (yrittäjille)
- KV-hanketoteuttajat tarvitsevat koulutuksia kauden alussa
- Ulkomaan matkojen tekeminen helpommaksi, jos on kv-hanke tai hankesuunnitelmassa jo valmiiksi ulkomaanmatkoja, miksi ELY:n etukäteislupaa tarvitaan? EU:ssa pitää lopettaa ulkomaanmatkoista puhuminen.
- Voiko teemahankkeita soveltaa kv-yhteistyössä? Kaiken ei tarvitse olla suurta! Kuka tekee kv-aktivointeja, neuvontaa ja millä rahalla?

KOULUTUS

koulutustarpeita
teemaan liittyen on?

KOULUTUS

- Agro living lab: IT-ohjelmien testaamiseen, hallinto olmeassa asiakkaita varten, huomio myös koulutuksen ajankohtaan
- Uudet tavat ja ajat kouluttaa: iltaisin, vkl, netin kautta, videolla, pienryhmät, käytännön kautta
- Koulutustilaisuuksiin lisää kahvi ja ruokataukoja . . . siis tilaa pureskella asioita!
- Eri toimijoiden törmäyttäminen koulutusten kautta
- Erotettava: tukijärjestelmiin liittyvä koulutus ja muu koulutus
- Kokeilukulttuuriin kannustaminen

VAIKUTTAVUUS

- Lähihankinta: voiko saada pisteitä hankintakilpailuissa?
- Strategista ajattelua ja suunnittelua tiloille
- Uusjako: tiedotus, rahoitus
- Pehmeämpiä mittareita?
- Kilpailukyky on laatua
- Yksilötason vaikuttavuus
- Liiketoimintasuunnitelma: laatiminen + seuranta (kytkös toisiinsa)

VIESTINTÄ

- ”Mistä ruoka tulee?” -> lapset ja nuoret
- Maakunnan tutustumistilat viestintähankkeiden tietoon
- Ruohonjuuritason viestintä, kaikki tasot mukaan tutustumaan toimintaan
- Tilalliset eivät liiku tiedon perässä
- ELY:jen ihmiset tavoitettaviksi: kuka vastaa mistäkin? mistä löytyy maaseutuasiat?

Maatalouden kilpailukyky

KANSAINVÄLISYYS

- Ystävyyssilat / ystävyystuottajajärjestöt ulkomailla?
- Tavoitteellinen kv-hankematkailu
- Ruotsi!
- Luonto-elämysmatkailu, liitännäiselinkeinot, puhdas luonto vs suurkaupunki (Kiina)
- Ulkomaisia toimijoita tuotantopanos- ja tuotemarkkinoille
- KV-osaamisen hankkiminen
- KV-luennoitsijat
- Ulkomailla asuvien suomalaisten hyödyntäminen
- Suomessa asuvien ulkomaalaisten osaamisen hyödyntäminen
- Venäjän markkinat

KOULUTUS

- Rakennusasiantuntijasta ei saa luopua! -> helpottaa suunnattomasti tuki- ja maksuspäätösten tekoa!
- Toive: MaVI:sta edustaja ELY:n viljelijätilaisuuksiin
- Materiaalit ja nettisivut ajantasalle
- Vertaisoppiminen!
- Mikä innostaa aidosti?
- Mitä uutta voimme kokeilla?
- Projektien vetäjien koulutus, projektit kasvaneet, erityisosaamista tarvitaan

VAIKUTTAVUUS

- Hankeidea: www.iloisetlehmät.fi
- Eläimet, ihmiset, kylät, ilmapiiri
- Työturvallisuus, toiminnallisuuden suunnittelu, toiminnan tuloksellisuus investointien jälkeen, onko suunnittelu onnistunut? Kustannusten säätäminen
- Valintakriteereistä lisää rajoitteita?
- Vaikeaa: investoinnit erilaisia, eri käyttöön, vaikuttavuus todennettavissa vasta tuotannon toimiessa täysillä
- Valintakriteerejä: tarve, käyttäjämäärät?
- Seurannan ajankohta: milloin? viimeinen maksuerä vai 2 vuoden päästä? Aktiviteetin lisääntyminen
- Leader: sosiaalisen hyvinvoinnin mittaaminen vaikeaa
- Rohkeat kokeilut vs. asetetut kriteerit
- Hankkeiden loppuraportit: gallup, kysely?
- Eläinten hyvinvointi: konkreettinen ja helppo mitattava, energiatehokkuus

VIESTINTÄ

- Markkinointiviestintä: maaseutuyrittäjä-käsite ei houkuttele = yrittäjä!
- Ohjelman mahdollisuuksien tunnettuus on heikkoa
- MaVin kotisivut tärkeitä, täytyy olla ajantasalla
- Helposti printattavat tietoisu A4:set
- Rohkeampaa viestintää
- Sisäinen ja ulkoinen viestintä
- Jaa tietoa, älä pimitä

Maaseudun rakentaminen

KANSAINVÄLISYYS

- Innostavien ja hyvien esimerkkien esiin tuominen
- Ranskalaiset arkkitehdit kiinnostuneet Suomesta, yhteishankkeet
- Suomen on oltava ylpeä puurakentamisesta, sen mahdollisuudet viennin näkökulmasta

KOULUTUS

- Koulutusten sisällön esittely selkeäksi: kilpailua ihmisten ajasta
- = "Miksi toimia ympäristön hyväksi?"
- Tahto -> viestintä -> koulutus -> neuvonta -> muutos
- Motivointi, innostaminen ja kannustaminen: syyt siihen miksi kannattaa toimia, tavoitteet, tarkoitus
- Tarpeeksi kohdennettuja koulutuksia, ei vain yleisellä
- Kunnille annettu lisää tehtäviä -> lisäkoulutuksen tarvetta

VAIKUTTAVUUS

- Pitäisikö vaikuttavuutta mitata myös tiloille kohdistuvista muutoksista? Miten suojelut vaikuttaa tilan talouteen tai tunnuslukuihin, lannoituksen vähentäminen satoihin, jne
- Hankkeille selkeät mitattavissa olevat tavoitteet -> valintakriteerit
- Tulokset mukaan markkinointiin paremmin
- Laatu

VIESTINTÄ

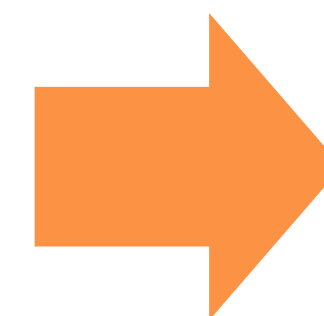
- Kuluttajat uusi tärkeä kohderyhmä, jolle ei ole viestitetty (tuottajat tietävät asiat jo hyvin)
- Luomu ja lähiruoka tärkeässä roolissa
- Persoonat esiin, oman roolin merkitys nähtäväksi, sosiaalinen media
- Ympäristön tuominen esiin positiivisessa valossa, palkitseminen
- "Maaseutu energiaomavaraiseksi"

Ympäristöasiat

KANSAINVÄLISYYS

- Miksi kansainvälisyyttä tarvitaan? Ideoiden haku, jako, Suomen näkemysten lobbaus (MaVe ->), varojen säästö, vaikuttavuuden vetoapu
- Ympäristöosaamisen vienti
- Kansainvälisen tutkimustiedon jakaminen tilojen käyttöön, ympäristöteknologia
- Erilaisuudesta oppiminen
- EIP ja ympäristö

Uusi Leader-ilme julkaistiin tiistaina neuvottelupäivien alla ja
korkattiin käyttöön samana iltana!

Ihmisten kokoisille ideoille!

ANDRE CHAKER

”Tulette epäonnistumaan ja se on **mahtava juttu**. Kokeilukulttuuri, mistä Anssi puhui, on sitä!”

”**Intuitiivinen erehdys ja yritys** on luottamusta omaan osaamiseen, näkemykseen ja kokemukseen. Sitä on paljon Suomessa, mutta siihen ei luoteta. ”

Opin että . . .

-mitä ei ole testattu, ei voi väittää tietävänsä

-ohjelmatyö on ihan eri maailmasta kuin oma normityöni kansallisten tukien ja korvausten toimeenpanossa MaVissa, mutta ehkä tästä voisi jotakin sisältöä, uusia ajattelutapoja saada siihenkin.

-opin, että asioihin pystyy vaikuttamaan, oma asenne ratkaisee!

-opin uskaltaa epäonnistua, oppia epäonnistumisesta

-yritystä->erehdystä->kokemuksia ja uskallusta->viestintää, uusi Leader-brändi

-aina ei kannata suunnitella asioita niin pitkään, vaan tehdä asioita nopeammin

-etsi uusia juttuja ja kokeile rohkeasti

-maaseutuohjelmassa pitäisi suhtautua paljon positiivisempiin kokeiluihin ja uusiin menetelmiin

-Kokeilu, yritys ja erehdys, ole oma itsesi, luota intuitioon

-tarvitaan vielä paljon lisää yhteisiä tilaisuuksia ja yhteistä keskustelua kaikilla välineillä (MaVe, MaVi, Leader, ELYt)

-lait ja asetukset voidaan useimmiten laatia niin että ne toimivat mahdollistajana -tahtotila

Vien käytäntöön . . .

-avoimuutta uusille kokeiluille/ajatuksille

-uskon enemmän intuitioon

-voi yrittää katsoa asioita uudella tavalla

-otan päivän teemat huomioon
alueellisen ohjelman valmistelussa

-jatkossa viranomaisen hyväksyy
erheen. Vasta virheestä sanktioidaan.
Lisätään lainsäädäntöön erilliset
maininnat erheen ja virheen erosta

-minun avullani muut voivat
onnistua

-teen kehittämis ehdotuksen töissä

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

1. PÄIVÄN RYHMÄTYÖSKENTELY:

Alueiden maaseudun
kehittämissuunnitelmien
”parastelu”

YHDESSÄ OPPINEET ALUEET

Uusimaa ja Kainuu

Pirkanmaa ja Pohjois-Karjala

Lappi ja Häme

Pohjois-Pohjanmaa ja Etelä-Savo

Kaakkois-Suomi ja Etelä-Pohjanmaa

Satakunta ja Pohjanmaa

Keski-Suomi, Varsinais-Suomi ja Pohjois-Savo

UUSIMAA

1) Mitkä ovat alueen maaseudun kehittämissuunnitelman viisi parasta asiaa?

- selkeät kärjet
- strateginen ote
- hyvä kokonaisuus
- kattava
- hyvä yhteensovitus

2) Opit toiselta alueelta (Kainuu)

Toisen alueen edustajilta opimme omasta alueestamme, että

- teemahakujen hyöty
- yhdessä tekemisen kulttuuri
- vahva temaattinen ohjelma
- vahva paikallisidentiteetti

Hyvänä käytäntönä muualta haluamme tuoda omalle alueellemme

- teemallisuutta
- selkeä strateginen suunnitelma verkostoitumiseen
- teematyöpajat -> konkreettisia hankeideoita ohjelmaan

3) Mitä on säilytettävä suunnitelmassa? Mitä pitäisi parantaa?

- säilytetään strategiset kärjet
- lisätään teemallisuutta ja yhdessä tekemisen kulttuuria

KAINUU

1) Mitkä ovat alueen maaseudun kehittämissuunnitelman viisi parasta asiaa?

- uuden maataloustekniikan tukeminen
- teemapohjainen kehittäminen
- kestävä/uusiutuva energiatalous
- yhteistyö!
- vahva paikallisidentiteetti

2) Opit toiselta alueelta (Uusimaa)

Toisen alueen edustajilta opimme omasta alueestamme, että

- teemoihin kannattaa edelleen panostaa
- verkostoitumisstrategiaan on vielä palattava
- meitä ei tunneta

Hyvänä käytäntönä muualta haluamme tuoda omalle alueellemme

- lisää strategisuutta myös toimintamalleihin
- selkeää työnjakoa toiminnassa
- erilaisuus, suvaitsevaisuus, väestön monimuotoisuus

3) Mitä on säilytettävä suunnitelmassa? Mitä pitäisi parantaa?

- teemat ja yhteistyö säilytettävä
- tunnettavuuteen panostaminen
- monikulttuurisuus mukaan

POHJOIS-KARJALA

1) Mitkä ovat alueen maaseudun kehittämissuunnitelman viisi parasta asiaa?

- yritystuen osuus korkea (= yritystuki painopisteenä)
- luonnonvarat ja energia näkyy läpi ohjelman
- yhteistyö on vahvuus (Leader)
- kestävä kehitys on huomioitu
- eläinten ja ihmisten hyvinvointi on huomioitu

2) Opit toiselta alueelta (Pirkanmaa)

Toisen alueen edustajilta opimme omasta alueestamme, että

- ohjelman tiivistäminen
- täsmentämistä ja priorisointia tarvitaan
- yhteistyö
- verkostot
- kv-hankkeet
- lähdetty liikkeelle oman alueen tarpeesta
- omaehtoisen toiminnan tukeminen
- yhteensovittaminen rahastot / toimijat, hankehaut

Hyvänä käytäntönä muualta haluamme tuoda omalle alueellemme

- seutukunnittaiset painotukset ohjelmassa
- biotalouden tutkimus(materiaali)
- kv-toiminta, nuorisohankkeet, visualisointi
- looginen ja johdonmukainen suunnittelu
- tiivistäminen
- ohjelmanteon rytmitys

3) Mitä on säilytettävä suunnitelmassa? Mitä pitäisi parantaa?

Parannettavaa:

- asiakirjan tiivistäminen ja visualisointi
- matriisitaulukoiden teko
- seutukunnittaiset painotukset
- priorisointi
- kv-toiminta
- toisilta alueilta oppiminen
- tarkempi työnjako rakennerahaston kanssa
- johdonmukaisuuden tarkistaminen

PIRKANMAA

1) Mitkä ovat alueen maaseudun kehittämissuunnitelman viisi parasta asiaa?

- Pirkanmaan näköinen suunnitelma
- Tiivis ja ymmärrettävä
- Aitoja prioriteetteja
- Looginen ja johdonmukainen
- Hyvin yhteensovitettu

2) Opit toiselta alueelta (Pohjois-Karjala)

Toisen alueen edustajilta opimme omasta alueestamme, että

- yhteensovitusta tehty hyvin
- kysyntää rahoille riittää
- indikaattorit
- tiivis ja johdonmukaisuus

Hyvänä käytäntönä muualta haluamme tuoda omalle alueellemme

- ”öljyvapaa maakunta”, Pohjois-Karjalalla loistava tavoite, reipasta ideointia
- verkostoitumista tehty jo kauan
- arviointi ja seuranta
- alueellisen valmistelun avaaminen
- onko kv-yhteistyötä hankkeissa
- isoja verkostoja
- aidoista tarpeista lähtevät asiat

3) Mitä on säilytettävä suunnitelmassa? Mitä pitäisi parantaa?

- arviointi ja seuranta
- tiiviys pitää säilyttää

LAPPI

1) Mitkä ovat alueen maaseudun kehittämissuunnitelman viisi parasta asiaa?

- kaksi painopistettä!
- huomioi maaseudun palveluiden kehittämisen yhteistyössä kuntien, Leader-ryhmien, ym. kanssa
- rajapinnat ylittävä yhteistyö, toimijat tuntevat toisensa
- porot, porotalous
- tuetaan maaseudun omaehtoista kehittämistä yhteistyössä

2) Opit toiselta alueelta (Häme)

Toisen alueen edustajilta opimme omasta alueestamme, että

- Lappi on matkailun edelläkävijä
- yhteistyömahdollisuudet Hämeen kanssa
- kylien kehittämiseen on panostettu
- aito osallistava suunnitteluprosessi on hyvä
- omat vahvuudet kannattaa nostaa esiin (porotalous)
- asiakkuudet pitää ottaa haltuun (esim Lapissa venäläiset)
- osaamisen kehittäminen on ensiarvoisen tärkeää!

Hyvänä käytäntönä muualta haluamme tuoda omalle alueellemme

- biotalous
- teemaohjelmat, ”Kasvua Hämeestä”-hanke
- alahankkeet, hankejatkumo (esim. ruokaketjuajattelu)
- maaseutuasumisen mahdollistaminen, kyläkaavoitus
- ketjuajattelu
- valintakriteerien johtaminen strategiasta
- läpileikkaavat teemat selkeämmin näkyviin
- asiantuntijaryhmien sekoittaminen -> rajapintojen mahdollisuuksien tarjoaminen esiin paremmin

3) Mitä on säilytettävä suunnitelmassa? Mitä pitäisi parantaa?

Säilytettävä

- perusjako 2 painopisteessä
- Lapin vahvuuksien esille korostaminen
- Euroopan suurin luomukeruualue
- porot, matkailu, pohjoinen puhtaus!

Parannettava

- valintakriteerit johdettava strategiasta
- arviointiosio puuttuu
- painopisteiden perustelut näkyville
- työnjako Leaderin kesken näkyviin paremmin

HÄME

1) Mitkä ovat alueen maaseudun kehittämissuunnitelman viisi parasta asiaa?

- itse tehty, aidosti osallistava
- läpileikkaavat teemat: biotalous, yrittäjyys
- selkeät painopisteet / vahvuuksien vahvistaminen
- ketjuajattelu
- valintakriteerit toteuttavat strategiaa

2) Opit toiselta alueelta (Lappi)

Toisen alueen edustajilta opimme omasta alueestamme, että

- Kasvua Hämeestä teemaohjelma -> ruokaketju
- vahvuudet nostettu esiin, kahden painopisteen malli, valintoja tehty

Hyvänä käytäntönä muualta haluamme tuoda omalle alueellemme

- innovaatioleiri osallistajana ja aitojen ylittäjänä
- yrittäjyys ja asuminen yhdessä
- tiiviimpi yhteistyö maakuntaliittojen kanssa, yhteiset tilaisuudet
- laajempi osallistaminen
- kylien kehittäminen
- matkailun yhteistyön ja verkostojen edut

3) Mitä on säilytettävä suunnitelmassa? Mitä pitäisi parantaa?

Säilytettävä

- teemallinen kehittäminen ja yhteistyö

Parannettava

- yhteistyön ja työjaon avaaminen (laatukärkikirjo)
- yrittäjyyden edistäminen

ETELÄ-SAVO

1) Mitkä ovat alueen maaseudun kehittämissuunnitelman viisi parasta asiaa?

- sinivihreä talous
- monialaisuus ja hyödyntäminen
- innovatiiviset kokeilut
- monipaikka-asukkaat huomioidaan, vapaa-ajan asuminen
- maakuntien välinen yhteistyö

2) Opit toiselta alueelta (Pohjois-Pohjanmaa)

Toisen alueen edustajilta opimme omasta alueestamme, että

- sinivihreys, yhteistoiminta
- vapaa-ajan asukkaat erikoisuutena
- monipaikka-asuminen hyvä
- suunnitelma alueen omaleimaisuuden näyttävä

Hyvänä käytäntönä muualta haluamme tuoda omalle alueellemme

- nuorten yrittäjyyden edistäminen matalan kynnyksen ratkaisuilla
- asumisen mahdollistaminen, kaavoitus, infra + viihtyvyys
- kuntaliitosten vaikutukset maaseudun kehittämiseen
- TR-ELY-yhteistyö
- EIP
- yrittäjyys, asumisen mahdollistaminen, keinot?
- kolmas sektori palveluntuottajana -> hankkeen kautta alkuun
- maaseutuasumisen puolustaminen / vahvistaminen
- yhteistyön tiivistäminen (ELY-rahoitus), hankeaktivaattori
- kv-hankkeissa yhteistyö, uusia avauksia kv-hankkeissa
- työnjako LEADERin kanssa on käytännössä toimiva
- palveluiden kehittämiseen tavoite
- käytännöllinen esim nuorten työllistäminen

3) Mitä on säilytettävä suunnitelmassa? Mitä pitäisi parantaa?

- aktiivisempaa yhteistyötä: kv-toimijat, Leader, ELY, ym.
- nuorten yrittäjien parempi tukeminen ja jalkauttamien

POHJOIS-POHJANMAA

1) Mitkä ovat alueen maaseudun kehittämissuunnitelman viisi parasta asiaa?

- asumisen mahdollistaminen
- laadulliset tavoitteet
- nuorten yrittäjyyden edistäminen, matalan kynnyksen ratkaisut
- selkeä työnjako
- maaseudun palveluiden kehitysrahoitus

2) Opit toiselta alueelta (Etelä-Savo)

Toisen alueen edustajilta opimme omasta alueestamme, että

- pitäisi ottaa huomioon, mitä vaikutuksia Oulun isolla koolla sekä maantieteellisesti että asukasmäärällä on maaseutualueille
- hanke (EIP) palveluiden järjestämiseen paikallisesti
- käytännöllinen, esimerkkinä nuorison / nuorten yrittäjyyden matalan kynnyksen mallit
- Leader-ryhmien yhteistyö sujuvaa
- alueiden / kansainvälinen yhteistyö tuottaa innovaatioita

Hyvänä käytäntönä muualta haluamme tuoda omalle alueellemme

- kestävän kehityksen painotus (ei tueta toimia, jotka vaikuttavat negatiivisesti ympäristöön)
- kesäasukkaiden voimakas mukaan ottaminen
- maakuntien välinen yhteistyö
- tahto uusiin ja rohkeisiin kokeiluihin
- monipaikka-asumisen huomiointi, tehdään sujuvaksi mm. palveluita järjestämällä ja kehittämällä
- monipaikka-asujat aktiiveja, vaikuttavat palvelurakenteeseen
- innovatiiviset kokeilut
- sinivihreä talous
- ELY-yhteistyö, viestintä ja rahoitus
- maankäyttö -> maaseutupolitiikkaa
- monialaisuuden hyväksyminen

3) Mitä on säilytettävä suunnitelmassa? Mitä pitäisi parantaa?

- > Oulun kuntauudistus - maaseudun kehitys
- EIP-hyödyntäminen
- Leader-yhteistyö
- monipaikka-asumisen huomiominen
- viestintäyhteistyö

KAAKKOIS-SUOMI

1) Mitkä ovat alueen maaseudun kehittämissuunnitelman viisi parasta asiaa?

- Suomen paras, selkeä ja luettava
- suunnitelma on mahdollistava
- selkeät painopisteet
- Venäjän rajan läheisyys huomioitu
- laajalla yhteistyöllä tehty

2) Opit toiselta alueelta (Etelä-Pohjanmaa)

Toisen alueen edustajilta opimme omasta alueestamme, että

- oman erityispiirteen esille nosto (Venäjä)
- valmistelu laaja, mutta ei liian laaja

Hyvänä käytäntönä muualta haluamme tuoda omalle alueellemme

- suunnitelmalliset, konkreettiset toimenpiteet
- yrittäjyyden lisääminen
- yrittäjämäisyys, ”muu aikaansaaminen”
- äidinmaitona Pohjanmaalta yrittäjyys & kökkähenkigeenit
- grafiikan ja muotoilun hyödyntäminen,
- ”provinssi”, toimialojen yhteen nivominen

3) Mitä on säilytettävä suunnitelmassa? Mitä pitäisi parantaa?

- Rajan / rahan läheisyys säilytettävä (kansainvälisyys)
- Matkailu tärkeä painopiste, säilytettävä
- Parannettava ”yrittäjähenkisyyden lisäämistä”, Kaakkois-Suomeen naiset Etelä-Pohjanmaalta

ETELÄ-POHJANMAA

1) Mitkä ovat alueen maaseudun kehittämissuunnitelman viisi parasta asiaa?

- pohjalainen kökkähenki (laajapohjainen valmistelu)
- selkeät painopisteet
- tukee maakunnan yhteistä tahtotilaa
- yrittäjähenkisyys
- suunnitelmalliset toimenpiteet

2) Opit toiselta alueelta (Kaakkois-Suomi)

Toisen alueen edustajilta opimme omasta alueestamme, että

- jokaisella alueella on omat erityispiirteensä -> huomiointi ohjelman toteutuksessa
- venäläisten matkailusta opittavaa ruotsalaiden matkailijoiden käsittelyyn

Hyvänä käytäntönä muualta haluamme tuoda omalle alueellemme

- rajanaapureiden huomioon ottaminen (muut maakunnat, Ruotsi, Venäjä)

3) Mitä on säilytettävä suunnitelmassa? Mitä pitäisi parantaa?

Säilytettävä

- yrittäjähenkisyys
- ruokaprovinssi
- kylät
- asiakaslähtöisyys

Parannettava

- taulukkoja tekstiksi -> luettavuus
- valintakriteerit
- kansainvälisyys

POHJANMAA

1) Mitkä ovat alueen maaseudun kehittämissuunnitelman viisi parasta asiaa?

- selkeä työnjako toimintaryhmien ja ELY:n välillä
- ohjelmaksi selkokielineen ja konkreettinen
- tiivis kytkeä maakunnallisiin strategioihin -> punainen lanka
- sallivuus, tilaa uusille innovaatioille
- 2 maakuntaa, 2 kieltä huomioitu ohjelmassa

3) Mitä on säilytettävä suunnitelmassa? Mitä pitäisi parantaa?

Parannettavaa

- seuranta ja toteutuksen arviointi
- strategian ja toimintasuunnitelmien yhdistäminen?
- yhteensovitus taulukkomuotoon
- valintakriteerien toimivuus suhteessa strategioihin ja toimenpiteisiin

Säilytettävä

- kaikki muu

SATAKUNTA

1) Mitkä ovat alueen maaseudun kehittämissuunnitelman viisi parasta asiaa?

- rakenne + mittarit
- innovatiivisuus
- yhteensovitus
- SWOT
- yhteistyö

2) Opit toiselta alueelta (Pohjanmaa)

Toisen alueen edustajilta opimme omasta alueestamme, että

- layout selkeä ja helppolukuinen
- matriisi
- nettiluettavuus heikohko
- meillä on hyvä masva = maaseutuyritysten asiakasvastaava (hyvä ProAgria!)
- olemme keskenämme ohjelmassa aika samanlaisia = hemmetin hyviä!
- yhteistyö on hyvää ja sitä voi aina lisätä! ->

Hyvänä käytäntönä muualta haluamme tuoda omalle alueellemme

- > tiivis yhteistyö ja yhteensovitus maakuntaliiton maaseutuohjelmaan
- sallivuus, ei liian ”tiukkaa tekstiä”
- painopisteet; indikaattorit taulukkomuodossa
- valintakriteerit eri hanketyypeille

3) Mitä on säilytettävä suunnitelmassa? Mitä pitäisi parantaa?

- ei pois otettavaa
- tuoreempi tatti (sivulla 19)
- valintakriteerit eri hanketyypeille

KESKI-SUOMI

1) Mitkä ovat alueen maaseudun kehittämissuunnitelman viisi parasta asiaa?

- asiakaslähtöisyys, konkreettisia esimerkkejä (naapurin Pentille!)
- selkeä, innostava, visuaalinen
- tehty yhdessä (Leader ja muut toimijat)
- painopisteet: 4, mahdollistavia
- kokeileva, uutta etsivä

2) Opit toiselta alueelta (Varsinais-Suomi, Pohjois-Savo)

Toisen alueen edustajilta opimme omasta alueestamme, että

- helposti lähestyttävä
- yhteistyö ELY:jen ja Leader-ryhmien kesken, strategian omistajuus näkyy selkeämmin

Hyvänä käytäntönä muualta haluamme tuoda omalle alueellemme

- painopisteiden konkretisointi toimenpiteiksi
- suunnitelma helposti luettava, kuvat selkeyttävät
- elintarvikealan jatkojalostus + marja-alan vahva asema
- palvelut kiertää, ei asiakkaat
- laatua yritysneuvontaan, keskitetyt toiminnot
- hankkeiden kotipesä

3) Mitä on säilytettävä suunnitelmassa? Mitä pitäisi parantaa?

Säilytettävä

- yhdessä tekeminen (myös jatkossa)

Parannettava

- teemojen rakentaminen, kotipesät
- toimenpiteiden konkretisointi

POHJOIS-SAVO

1) Mitkä ovat alueen maaseudun kehittämissuunnitelman viisi parasta asiaa?

- kunnianhimoinen visio
- vahvuuksia vahvistava strategia
- vahva tahtotila strategian toteuttamiseen
- konkreettiset tavoitteet

VARSINAIS-SUOMI

1) Mitkä ovat alueen maaseudun kehittämissuunnitelman viisi parasta asiaa?

- lähiruoka + luomu
- yrittäjyyteen kannustaminen ja tukeminen
- yhteisöllisyys
- innovaatiot ja uudet tuotteet

2) Opit toiselta alueelta (Keski-Suomi, Pohjois-Savo)

Hyvänä käytäntönä muualta haluamme tuoda omalle alueellemme

- marjatuotannon osaamisen lisääminen ja uudet tuoteideat
- ohjelma selkeä, asiakaslähtöinen ja konkreettisia esimerkkejä
- visuaalisuus tärkeää
- laajaa yhteistyötä!

3) Mitä on säilytettävä suunnitelmassa? Mitä pitäisi parantaa?

Parannettavaa:

- ohjelman visuaalisuus, selkeys ja luettavuus
- maakunnallisten toimijoiden yhteistyö
- terävöitettävä mahdollisuuksien ja vahvuuksien hyödyntämistä (saaristo, lähiruoka)